

בראון ----- ו-763 אח'

על ידי ב"כ עו"ד הרן רייכמן
מהפקולטה למשפטים, אוניברסיטת חיפה, הר הכרמל
טל': 050-5657157; פקס: 04-8141101
ועל ידי ב"כ עו"ד טל חסין
מרחוב נחלת בנימין 75 תל אביב-יפו, 65154

ה מ ע ר ע ר י ם

נ ג ד

1. ראש עיריית תל אביב-יפו
2. מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב-יפו
3. עיריית תל אביב-יפו
- ע"י ב"כ מהמחלקה המשפטית בעיריית תל אביב-יפו
מרחוב אבן-גבירול 69 תל אביב-יפו
4. שר החינוך
5. מנהלת מחוז תל אביב, משרד החינוך
6. משרד החינוך
- על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 073-3925590; פקס: 02-646628

ה מ ש י ב י ם

כתב תשובה לערעור מטעם המשיבים 6-4

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד (כב' הנשיא י' עמית) מיום 6.5.26, מתכבדים המשיבים 6-4 (להלן: **המשיבים**) להגיש את תשובתם לערעור על פסק דינו של בית המשפט בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים (כב' השופט ארז יקואל) בעת"מ 7240-08-2 מיום 26.07.2022 (להלן: **פסק הדין**, **העתיקה** – בהתאמה). פסק הדין צורף כנספח לערעור.

היום, א' באב תשפ"ו
15 ביולי 2026

ערין ספדי-עטילה, עו"ד
ממונה על ענייני בג"צים
בפרקליטות המדינה

נטע אורן, עו"ד
סגנית מנהל מחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

1. הערעור דנן הוגש על פסק דין שניתן בעתירה שהוגשה על-ידי הורים לתלמידים מקרב הקהילה הזרה, המתגוררים בתל אביב-יפו (להלן: **העיר**). במסגרת העתירה עליה נסוב הערעור דנן ביקשו העותרים כי בית המשפט לעניינים מינהליים יורה למשרד החינוך לשנות את אופן שיבוצם של תלמידים אלה, בגנים ובבתי הספר היסודיים בעיר, המתבצע בהתאם לאזורי הרישום הנקבעים על בסיס מרחק גיאוגרפי בין מקום המגורים לבתי הספר; זאת, באופן שיימנע רישומם של התלמידים במוסדות חינוך הומוגניים, אשר בהם לומד רוב מוחלט של ילדים מקרב הקהילה הזרה (להלן: **ילדי הקהילה או ילדי הקהילה הזרה**).

במסגרת הערעור נטען כי פסק הדין (נספח 1 לערעור), אשר בית המשפט הנכבד התבקש להורות על ביטולו, "מכשיר את קיומם של בתי ספר וגני ילדים נפרדים לילדים מבקשי מקלט ומהגרים, רובם המכריע יוצאי מדינות אפריקה, לאסור על קיומן של מסגרות חינוך נפרדות, ולהורות למשיבים ליישם מדיניות רישום ושיבוץ תלמידים אשר תבטיח את לימודיהם במסגרות חינוך אינטגרטיביות, לצידם של תלמידים אזרחי ישראל". כן התבקש בית המשפט הנכבד "להורות למשיבים לארגן ולממן הסעות לתלמידים אל מוסדות חינוך אינטגרטיביים, כאשר אלה נמצאים במרחקים המזכים תלמידים בהסעות, בהתאם לתקנות לימוד חובה וחינוך ממלכתי (רישום), תשי"ט-1959".

2. כן נטען בערעור ובעתירה ששיבוצם של ילדי הקהילה הזרה לבתי הספר בעיר על פי חוק חינוך ממלכתי, תשי"ג-1953 (להלן: **חוק חינוך ממלכתי**) (סעיף 20) ותקנות לימוד חובה וחינוך ממלכתי (רישום), תשי"ט-1959 (להלן: **תקנות הרישום**) (סעיפים 7 ו-19), מוביל לתוצאה לפיה בארבעה בתי ספר יסודיים בעיר תל אביב-יפו ('הירדן', 'גוונים', 'קשת' ו'ביאליק'), לומדים ילדי הקהילה, שהיא תוצאה פסולה ובלתי שוויונית, הפוגעת בילדים ובאיכות חינוכם לטענת המערערים.

3. במסגרת העתירה, התבקשו שלושה סעדים עיקריים, אשר תכליתם להוביל לשינוי התוצאה לפיה ילדי הקהילה הזרה לומדים בבתי ספר נפרדים: ראשית, כי עיריית תל אביב-יפו תיישם מדיניות רישום ושיבוץ של ילדי הקהילה המתגוררים בעיר במסגרות חינוך אינטגרטיביות, אשר יכללו בתי ספר במרכז העיר ובצפונה; שנית, כי משרד החינוך יפעיל את סמכויותיו הקבועות בדין, על מנת להבטיח את רישומם של ילדי הקהילה כאמור לעיל; שלישית, כי המשיבים יארגנו ויממנו מערך הסעות לילדים אלה לאחר שיבוצם, אל מוסדות החינוך בהם לומדים ילדים ישראלים.

4. בתשובת העירייה לעתירה (נספח 5 לערעור), נטען כי שיבוץ ילדי הקהילה הזרה נעשה על פי החוק ותקנות הרישום כמוזכר, בהתאם לעקרון הקרבה הגאוגרפית, דהיינו, בהתבסס על מקום מגוריהם של הילדים. לצד זאת, העירייה הצהירה על קידום מדיניות לשילוב שיעור מסוים מילדי הקהילה גם בבתי ספר בדרום העיר שמחוץ לאזור הרישום (ס' 8 לתגובת העירייה).

5. המדינה הדגישה בתשובתה לעתירה, (תשובת המדינה צורפה כנספח 6 לערעור) כי מלאכת הרישום ושיבוץ התלמידים לבתי הספר השונים נתונה לסמכותה על פי הוראות הדין; בכל הנוגע לסוגיית מימון הסעות הוסבר בתגובת המדינה לעתירה כי במצב הדברים בו העותרים מבקשים ללמוד במסגרות חינוך מחוץ לאזור הרישום, כאשר באפשרותם ללמוד בבתי ספר המצויים בסביבת מגוריהם, משרד החינוך אינו נושא במימון הסעות לבתי הספר, בהתאם לדין ולמדיניות התקציב הנהוגה.
6. במסגרת ההליכים בפני בית המשפט קמא, התקבלה הסכמת הצדדים לפיה העירייה תבחן בחיוב בקשות העברה של תלמידים מקרב ילדי הקהילה, מבתי הספר אליהם שובצו לבתי ספר אחרים בעיר. בהתאם לאמור, העירייה בחנה ואישרה את מרבית בקשות ההעברה שהוגשו לה בשנה"ל תשפ"ד (91 מתוך 149); אולם, משהתנו העותרים את ההעברה בפועל של ילדיהם מבקשי ההעברה לבתי ספר אליהם אושרה העברתם, במימון הסעות עבורם לבית הספר הקולט, יישום ההחלטה על ההעברה והשיבוץ מחדש של 91 התלמידים לא יצא לפועל.
- כך, בשנת הלימודים תשפ"ד הוגשו 166 בקשות של ילדים העולים לכיתות א' להעברה מבתי הספר ביאליק גוונים, הירדן וקשת, מתוכם אושרו 119 (71.65%) לבתי ספר אחרים. בשנת הלימודים תשפ"ה הוגשו 124 בקשות העברה של ילדים העולים לכיתות א' מבתי הספר ביאליק, גוונים (הירדן) וקשת, ל-102 אושרו בקשות העברה לבתי ספר אחרים – 82%. בשנת הלימודים תשפ"ו הוגשו 81 בקשות העברה של ילדים העולים לכיתות א' מבתי הספר ביאליק וגוונים, מתוכם אושרו בקשות העברה של 64 מבקשים, לבתי ספר אחרים (79%).
- יצוין, כי בשנים תשפ"ד - תשפ"ו התקיימה תוכנית הפיילוט "מנופים" ובקשות ההעברה המצוינות לעיל כוללות גם בקשות העברה לצורך השתתפות בתוכנית זו.
7. בפסק הדין עליו נסוב הערעור דנן, שניתן ביום 26.7.2022, נדחתה העתירה תוך שנקבע כי לא נמצאה עילה להתערבות בשיקול דעת העירייה ביישום החוק ותקנות הרישום בנושא שיבוץ תלמידים מקרב הקהילה הזרה, לבית ספר הקרוב למקום מגוריהם. בית המשפט הנכבד קמא, קבע כי מהות העתירה היא בבקשה בשינוי שיטת הרישום המתבצעת על פי תקנות הרישום, וכי מדובר בסעד רוחבי כללי, שאין בסמכותו של בית המשפט קמא להכריע בו.
8. בנוסף לאלה, קבע בית המשפט קמא, כי אין להתערב בעמדת הרשות שלא לפתוח את אזורי הרישום באופן קטגורי ולשבץ תלמידים בבתי ספר מרוחקים מבתיהם, תוך מימון הסעותיהם. לצד זאת, הורה בית המשפט קמא לצדדים להמשיך בהידברות ביניהם.
9. מכאן הערעור שלפנינו.
10. בהחלטת בית המשפט הנכבד מיום 16.9.25 נקבע כי "המצב הנוכחי שבו מתקיימים בתי ספר נפרדים של מבקשי מקלט בדרום תל אביב אינו תקין, וכי יש למצוא פתרון מעשי לסוגיה זו".

בהתאם לנקודת מוצא זו, יש לפעול בהקדם האפשרי לגיבושו ולקידומו של מתווה אשר יוביל להשתלבותם של תלמידי הקהילה הזרה במסגרות חינוך מעורבות. לעמדת המשיבים, התשתית העובדתית אשר עמדה ביסוד ההליך השתנתה באופן משמעותי, ועל כן מבחינה דיונית ספק רב אם יש מקום להכרעה בערעור במתכונת בו הוגש, על רקע השינוי המהותי בתשתית העובדתית (ראו הודעת העדכון מיום 3.2.26). אולם, המצב הנוכחי (הגם שהיקפו פחות בצורה משמעותית) והחלטת בית המשפט הנכבד, לפיה יש למצוא פתרון מעשי לסוגיה, מחייב לגבש מתווה יישומי סדור, אשר יוביל לביטול המצב הקיים. במסגרת זו יש להביא לשינוי משמעותי, שיוביל לשילוב של ילדי הקהילה הזרה, ובתוך כך יקבע מסגרת זמנים ברורה ליישומו.

11. בטרם תוצג עמדת המשיבים ביתר פירוט, תובא להלן השתלשלות העניינים מאז הוגש הערעור. יובהר, כי הנתונים שיובאו במסגרת זו, מבוססים על המידע שנמסר במסגרת הודעות העדכון הקודמות שהוגשו לבית המשפט הנכבד, ואינם כוללים נתונים חדשים שלא הובאו בפניו עד כה.

השתלשלות העניינים מאז הוגש הערעור

12. במסגרת גיבוש עמדת המשיבים במענה לערעור מיום 8.6.23, נעשתה בחינה מחודשת ומעמיקה של הסוגיה שבמוקד ההליך. לצורך כך נערכו ישיבות רבות בהשתתפות גורמי המקצוע הרלוונטיים במשרד החינוך ובעיריית תל אביב-יפו, התקיימו פגישות עם גורמים שונים, לרבות המערערים ונציגי העירייה, נבחנו היבטיה השונים של הסוגיה, והנושא אף הובא לבחינתו האישית של שר החינוך, אשר נדרש לסוגיה לעומקה.

13. בהמשך לכך החליטו משרד החינוך והעירייה לגבש מתווה ניסיוני (פיילוט) דו-שנתי, אשר החל בשנת הלימודים תשפ"ד. מתווה הפיילוט היה פתוח לרישום של 100 תלמידים מדי שנה. בפועל, במסגרת המתווה 96 תלמידים מקרב ילדי הקהילה, שהיו עתידים לעלות לכיתה א' בשנת הלימודים תשפ"ד, ואשר היו אמורים להשתבץ בבתי הספר הירדן, גוונים, קשת וביאליק, והוריהם נתנו הסכמתם להשתתפות בפיילוט, שולבו ב-14 בתי ספר בצפון העיר ובמרכז. לצורך כך נקבע אזור רישום ייעודי עבור משתתפי הפיילוט, והוסדר מערך הסעות במימון ובתקצוב משותף של משרד החינוך והעירייה, בהתאם לכללים שנקבעו לעניין זה.

לצורך יישום הפיילוט גובשה מעטפת חינוכית, רגשית וחברתית שנועדה לקדם את החוסן האישי ואת הישגיהם הלימודיים של התלמידים המשתתפים בו, בהתאם למאפייניהם ולצרכיהם הייחודיים. במסגרת זו גובשו מענים מותאמים לכל אחד מבתי הספר הקולטים, בהתאם למאפייניו הייחודיים ותוך קיום דיאלוג שוטף עם הנהלות בתי הספר ועם צוותי החינוך.

לצורך כך, הוקצו משאבים ייעודיים לבתי הספר הקולטים, לשם רכישת המענים הנדרשים למימוש הפיילוט ולבתי הספר השכונתיים לתגבור לימודי, וכן תוגברו הצוותים החינוכיים באמצעות תומכי הוראה, שנועדו לסייע ביישום התוכניות החינוכיות שנקבעו על-ידי הנהלות בתי הספר. היקף תומכי ההוראה בבתי הספר הקולטים הוכפל, וזאת בעלות של כשלושה מיליון ₪ בשנה.

צילום מתווה הפיילוט צורף כנספח מש/1 לכתב התשובה מטעם המשיבים מיום 8.6.23, ולמען הנוחות מצורף בשנית ומסומן מש/1.

14. יישום הפיילוט לווה במחקר הערכה שבוצע על-ידי הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה), אשר בחן את אופן יישום התכנית, את המענים שניתנו לתלמידים ולבתי הספר ואת האתגרים שהתעוררו במהלכה. בהמשך תשובה זו נעמוד על ממצאי המחקר המלווה, כפי שגובשו על-ידי גורמי המקצוע במשרד החינוך. על הרלוונטיות של אלה לפתרון עתידי, נעמוד בהרחבה בהמשך תשובה זו.

15. אל מול תכנון הפיילוט ומעטפת היישום, שנועדו, בין היתר, לשמירה על היקף המשתתפים בפילוט (100 תלמידים בשנה; כלומר 200 סה"כ בשנתיים, ו-300 לאחר הארכת הפיילוט לשנה השלישית). בפועל, לאורך שנות הפעלת הפיילוט נרשמה ירידה עקבית במספר המשתתפים בו על רקע שילוב של מספר טעמים, עליהם נעמוד בהמשך הדברים. בשנת הלימודים תשפ"ד, השנה הראשונה להפעלתו, נרשמו לפיילוט 97 תלמידים, מתוכם שובצו 87 תלמידים ב-11 בתי ספר קולטים (10 תלמידים החליטו לפרוש מהפיילוט בטרם שיבוצם). לאחר סיום הליכי השיבוץ נוספו לפיילוט 7 תלמידים נוספים, כך שבתחילת השנה השתתפו בו 94 תלמידים בסך הכול. אולם, במהלך שנת הלימודים פרשו מן הפיילוט 29 תלמידים, כך שבסיומה עמד מספר המשתתפים על 65 תלמידים. בשנת הלימודים תשפ"ה נמשכה מגמה זו. אף שנרשמו לפיילוט 75 תלמידים חדשים לכיתה א', בסופו של דבר שובצו במסגרתו 35 תלמידים, ובהמשך הצטרפו אליו ארבעה תלמידים נוספים. במקביל, מתוך 65 תלמידי כיתה א' שהשתתפו בפילוט בשנת תשפ"ד, רק 33 תלמידים המשיכו ללמוד במסגרת בתי הספר הקולטים ועלו לכיתה ב' במסגרת הפיילוט. בשנת הלימודים תשפ"ו השתתפו בפילוט 102 תלמידים, אולם תשעה תלמידים פרשו ממנו וחזרו לבתי הספר בדרום העיר לבקשת הוריהם, ושני תלמידים נוספים עזבו את העיר. בהתאם לכך, בשנת הלימודים הנוכחית, שנת תשפ"ו, השתתפו בפילוט 93 תלמידים - 38 תלמידים בכיתה א', 30 תלמידים בכיתה ב' ו-25 תלמידים בכיתה ג'. לצד נתונים אלה, לאורך כל שנות הפעלת הפיילוט נרשמו בקשות עזיבה רבות, אשר רובן נבעו מרצון ההורים להשיב את ילדיהם לבתי הספר המצויים בקרבת מקום מגוריהם בדרום העיר.

על רקע מספר המשתתפים המצומצם בפילוט, וכן נוכח המורכבויות שהתעוררו ביישומם בעקבות המצב הביטחוני מאז פרוץ מלחמת "חברות ברזל" ביום 7.10.2023, אשר השפיעו על האפשרות להפיק מסקנות מבוססות ביחס לתוצאותיו, הוארך הפיילוט בשנה נוספת, כך שהוא נמשך גם במהלך שנת הלימודים הנוכחית, שנת תשפ"ו.

16. במסגרת הפיילוט נבחנו, בין היתר, שיעורי ההשתתפות בו, שיעורי הנשירה, ונתוני הרישום. מן הנתונים שנאספו עלה כי מספר המשתתפים בפיילוט פחת לאורך השנים. בהתאם להערכת גורמי המקצוע, מגמה זו נבעה משילוב של מספר גורמים, ובהם הקשיים והאתגרים שחווי חלק מן התלמידים המשתתפים בפיילוט בגילאי היסודי, על רקע לימודיהם במוסדות חינוך המרוחקים משכונת מגוריהם, ובכלל זה קשיים הנוגעים להסעות, להסתגלות למסגרת חדשה ולהיבטים נוספים הנלווים לכך.

לצד זאת, הושפעה התוכנית גם ממגמת הירידה המתמשכת במספר התלמידים בני הקהילה הזרה בבתי הספר בדרום העיר, הנובעת, בין היתר, מהתבגרות הקהילה הזרה בתל אביב-יפו; מהיעדר כניסת בני קהילה זרה חדשים לעיר באותה תקופה; מתופעה נרחבת יחסית של עזיבת בני הקהילה הזרה למדינות אחרות ולערים אחרות בישראל; וכן ממעבר תלמידים הזכאים לשירותי חינוך מיוחד למוסדות חינוך המתאימים לצורכיהם.

17. במהלך יישום הפיילוט עלו מספר אתגרים משמעותיים. בראש ובראשונה התעוררו קשיים הנוגעים למערך ההסעות של התלמידים לבתי הספר הקולטים ולמעברם מבתי הספר למסגרות הצהרון. נוסף על כך, נמצא כי חלק מן התלמידים נזקקו להתאמות פרטניות על רקע פערים התפתחותיים, לימודיים ורגשיים וצרכים אישיים ייחודיים. כמו כן, נוכח מאפייניהם הייחודיים של תלמידי הפיילוט, עלה צורך בקיום הכשרות ייעודיות לצוותי בתי הספר הקולטים בתחומים פדגוגיים, תרבותיים וחברתיים, וכן בהתאמת התמיכות הניתנות בכיתות הקולטות לצורך צמצום פערים שפתיים ותרבותיים. עוד התברר כי יישום הפיילוט מחייב הקצאה משמעותית של תקציבים, כוח אדם ומשאבים לכלל בתי הספר הקולטים המשתתפים בו, ובתוך כך תגבור מערך תומכי הוראה בכיתות, וככל הניתן גם בהסעות, מומחי תוכן כגון קלינאיות תקשורת, מרפאות בעיסוק, תרפיה באומנויות וכו', סבסוד צהרונים וקייטנות, וסדנאות מטעם השירות הפסיכולוגי הייעוצי לצוותי ההוראה.

18. נכון לשנתו השלישית של הפיילוט, בשנת הלימודים תשפ"ו, השתתפו בו 93 תלמידים בכיתות א' עד ג', במספר בתי ספר ברחבי העיר. זאת, בעוד שעל-פי המתווה המקורי ניתן היה לכלול במסגרת הפיילוט עד 100 תלמידים בכל שכבת גיל, ובסך הכול כ-300 תלמידים בשלוש שכבות הגיל. בפועל, נוכח עזיבות תלמידים והיעדר נכונות לרישום לפיילוט, מספר המשתתפים עמד על פחות משליש מן ההיקף הפוטנציאלי של התוכנית. כאמור לעיל, חלק ניכר מן העזיבות נבע מבקשות הורים להשיב את ילדיהם לבתי הספר הקרובים למקום מגוריהם. בסך הכל לומדים כיום כ-700 תלמידים בני הקהילה הזרה בכיתות א'-ג' בעיר תל אביב-יפו כולה (לוודא נתון זה).

19. במקביל, מספר בתי ספר המשתתפים בפיילוט העלו קשיים ממשיים אשר הצריכו בחינה מחודשת של חלק ממרכיבי התוכנית.

בין היתר, הועלו קשיים הנוגעים לגביית תשלומים מן ההורים עבור השתתפות ילדיהם בצהרונים, וכן קשיים משמעותיים הנוגעים לבטיחות ולהפעלת מערך ההסעות. יצוין, כי המשרד פעל אל מול העירייה בהתאמה וניתן מענה לקשיים שעלו ביישום הפיילוט.

20. מאז הוגש הערעור התקיימו בפני בית המשפט הנכבד מספר דיונים בימים 11.6.23, 15.4.24 וביום 16.9.25 התקיים דיון שלישי בערעור בפני בית המשפט הנכבד. באותו יום ניתנה החלטת בית המשפט הנכבד במסגרתה נקבע כי **"המצב הנוכחי שבו מתקיימים בתי ספר נפרדים של מבקשי מקלט בדרום תל אביב אינו תקין, וכי יש למצוא פתרון מעשי לסוגיה זו"**. כן נקבע כי המשיבים יגישו הודעת עדכון לגבי הפיילוט המתנהל ותוצאות השיח בין המדינה לבין עיריית תל אביב בנושא הערעור.

21. ביום 3.2.26 הוגשה הודעת עדכון מטעם המשיבים, ובה נמסר כי לעמדת המשיבים יש לפעול לגיבוש מתווה אשר יוביל להשתלבותם של כלל תלמידי הקהילה הזרה במסגרות חינוך מעורבות. בהודעה צוין כי הדרך לקידום יעד זה מחייבת מהלך הדרגתי ומבוקר, המבוסס על הרחבת אפשרויות הבחירה העומדות בפני הורי התלמידים לבתי ספר נוספים. עוד הובהר כי גיבושו של מתווה כאמור מחייב בחינה מקצועית רחבה ומתן משקל לממצאי הפיילוט, למאפייני הייחודיים של האוכלוסייה הרלוונטית, לשינויים הדמוגרפיים שחלו בקרב הקהילה הזרה וליכולת הקליטה וההכללה של בתי הספר והקהילות הקולטות. בהקשר זה הודגש כי יש ליתן את הדעת גם להיקף התלמידים בני הקהילה הזרה המשולבים בכל מוסד חינוכי ויכולתו של בית הספר לקלוט תלמידים (בהתאם למדד הטיפוח של בית הספר), על מנת להבטיח כי מהלכי השילוב יקודמו באופן שיתרום ליצירת מסגרות חינוך מעורבות בפועל ולא יביא לתוצאה הפוכה.

22. לצד האמור, אף נמסר כי חלו שינויים משמעותיים במציאות העובדתית מאז הוגשה העתירה, אשר על פסק הדין שניתן בה נסוב הערעור. כך, חלו תמורות רבות בגודלה של אוכלוסיית הקהילה הזרה בעיר תל אביב-יפו בדרום תל אביב וגדל שיעור ילדי הקהילה המשולבים בבתי ספר בהם לומדים תלמידים ישראלים. זאת, הן כתוצאה מיישום הפיילוט והרחבת אפשרויות השילוב במערכת החינוך העירונית, הן באמצעות אישור נרחב של בקשות העברה בין בתי ספר והן בשל שינויים דמוגרפיים שחלו בקרב קהילות הזרים בישראל בכלל.

יצוין, כי מרבית הקהילה הזרה מתגוררת ב-3 שכונות עיקריות בדרום העיר - שכונת התקווה, נווה שאנן ושכונת שפירא. במהלך השנים האחרונות מתרחש תהליך של מעבר ועלייה משמעותית של בני הקהילה הזרה גם בשכונות נווה עופר ויפו, בהן משולבים הילדים בבתי הספר האזוריים לפי התקנות ואזורי הרישום הקבועים בעיר (ובדומה לשיבוץ התלמידים ביתר שכונות העיר).

23. כתוצאה משינויים מהותיים אלה, השתנתה גם התשתית העובדתית העומדת בבסיס ההליך דנן. כך, בשנת תשפ"א, בכלל גילאי היסודי למדו 2345 תלמידים בני הקהילה הזרה,

כאשר 1992 מהם, המהווים 84%, למדו באחד מבין ארבעת בתי הספר - קשת, ביאליק, גוונים והירדן. לעומת זאת, בשנת הלימודים תשפ"ו לומדים במסגרת בתי ספר יסודיים 1430 תלמידים בני הקהילה הזרה, מתוכם 763 תלמידים לומדים בבתי הספר ביאליק וגוונים, המהווים 53%.

בכל הנוגע לשכבה א', בשנת תשפ"א כללו ארבעת בתי ספר בהם למדו ילדי הקהילה הזרה בלבד, 22 כיתות בשכבה א', בהם למדו 611 תלמידים, שניים מהם מחוץ לשכונות מגוריהם, בשל העדר מגרשים ציבוריים פנויים לקליטת כלל התלמידים. לעומת זאת כיום פועלים שני בתי ספר יסודיים בהם לומדים ילדי הקהילה הזרה בלבד (גוונים וביאליק), בהתאם לתקנות הרישום, ואלה מצויים בתוך השכונות ובסמוך למגורי מרבית משפחות הקהילה הזרה. שני בתי ספר אלה ממוקמים בשכונת התקווה ובנווה שאנן, בהן עדיין מתגורר רוב מוחלט של ילדי הקהילה הזרה. בשנת הלימודים הנוכחית, תשפ"ו, בתי הספר כוללים יחד בשכבה א', 2 כיתות בחינוך הרגיל ו-2 כיתות בחינוך המיוחד, סך הכל 72 ילדי הקהילה הזרה בלבד.

24. מעבר לירידה משמעותית בשיעור 89% במספר ילדים הקהילה הזרה שלמדו בכיתות א' בבתי ספר מאז שנת 2021 ועד היום, גדל משמעותית גם היקף השילוב של ילדי הקהילה הזרה בבתי ספר מחוץ לאזור הרישום של בתי הספר גוונים וביאליק. זאת, בין היתר, באמצעות הפיילוט ובאמצעות אישור נרחב של בקשות העברה שהגישו הורי ילדי הקהילה הזרה, כפי לפי שפורט לעיל.

25. אשר למסגרות החינוך העל-יסודיות, בשנת הלימודים תשפ"א למדו 573 תלמידים בני הקהילה הזרה בגילאי העל-יסודי, מהם 325 תלמידים, המהווים 56%, בבית הספר עירוני ו'- רוגוזין. לעומת זאת, בשנת הלימודים תשפ"ו לומדים 1,148 תלמידים בני הקהילה הזרה במסגרות החינוך העל-יסודיות בעיר, כאשר 385 תלמידים, המהווים 34% בלבד, לומדים בבית הספר עירוני ו'. נתונים אלה מלמדים על ירידה משמעותית בשיעור התלמידים בני הקהילה הזרה הלומדים במסגרת שבה ריכוז גבוה של תלמידים בני הקהילה, ועל גידול מקביל בהיקף השתלבותם במסגרות חינוך נוספות ברחבי העיר.

26. לעמדת המשיבים, לצד התהליכים שתוארו לעיל, המובילים לפיחות במספר התלמידים בני הקהילה הזרה הלומדים בבתי ספר לבני הקהילה הזרה בלבד, מתחייב לגבש מתווה יישומי סדור, אשר יוביל לביטול המצב הקיים. במסגרת זו יש להביא לשינוי משמעותי, שיוביל לשילוב של ילדי הקהילה הזרה, ובתוך כך יקבע מסגרת זמנים ברורה ליישומו.

יוסבר, כי מדובר במהלך מורכב ליישום אשר החל זה מכבר ואשר מטבעו נמשך זמן, ונפרט.

לקראת שנת הלימודים תשפ"ז ניתנה לכלל תלמידי כיתה ו' בני הקהילה הזרה, העולים לחינוך העל-יסודי, אפשרות לבחור את בית הספר שבו ילמדו מתוך מרחב רישום משותף רחב הכולל שבעה בתי ספר על-יסודיים ברחבי העיר.

בהתאם לכך, התלמידים העולים לכיתות ז' מקרב בני הקהילה הזרה אינם נדרשים להגיש בקשות העברה פרטניות, אלא יכולים לבחור כבר בשלב הרישום באחד מבתי הספר המעורבים הכלולים במרחב הרישום. בהקשר זה יצוין, כי בגילאי העל-יסודי התלמידים מסוגלים להתנייד באופן עצמאי, וכי ממילא תלמידים רבים מכלל אזורי העיר לומדים בבתי ספר המצויים מחוץ למרחב הרישום הגיאוגרפי הסמוך למקום מגוריהם.

27. נתוני הרישום לשנת הלימודים תשפ"ז מלמדים כי מרבית הורי התלמידים בני הקהילה הזרה בחרו לממש אפשרות זו ולהירשם לבתי ספר שבהם לומדת אוכלוסיית תלמידים מגוונת. כך, מתוך 160 תלמידים בני הקהילה הזרה שנרשמו לחינוך העל-יסודי, 30 תלמידים בלבד בחרו להירשם לבית הספר עירוני ו', שהוא בית הספר העל-יסודי היחיד שבו לומדים תלמידים בני הקהילה הזרה בלבד, בעוד יתר התלמידים נרשמו לאחד מששת בתי הספר העל-יסודיים האחרים הכלולים במרחב הרישום, כך שמרבית התלמידים העולים לכיתה ז' ילמדו בשנת הלימודים הקרובה בבתי ספר מעורבים. יצוין, כי תלמידי הקהילה הזרה גם בכיתות הגבוהות יותר (ח' ומעלה) רשאים להגיש בקשות העברה, ואלה נבחנות על-ידי הרשות המקומית, ומטופלות בהתאם לתקנות חינוך ממלכתי (העברה).

28. באשר לבתי הספר היסודיים, נערכה בחינה עדכנית של הנתונים הנוגעים לתלמידים בני הקהילה הזרה, לפריסת מוסדות החינוך באזורי מגוריהם ולאפשרויות השילוב הקיימות במסגרת בתי הספר היסודיים בעיר. במסגרת בחינה זו, מיפו גורמי העירייה את בתי הספר היסודיים המצויים בטווח של עד שני קילומטרים מבתי הספר גוונים וביאליק, המשמשים כיום את מרבית תלמידי הקהילה הזרה. בחינה זו נעשתה בשים לב להוראות תקנות חינוך ממלכתי (רישום), הקובעות כי בגילאי היסודי ניתן לשבץ תלמידים בהתאם לאזורי הרישום שנקבעו על ידי הרשות, ובכל מקרה המרחק בין בית הספר לבין מקום מגורי התלמידים יהיה לא יותר משני קילומטרים, ואם היה התלמיד בכיתה ה' ומעלה – לא יותר משלושה קילומטרים; מבלי שנדרשת העמדת הסעות (ראו את הודעת העדכון שהוגשה מטעם המשיבים ביום 2.3.26).

29. בהקשר זה יצוין, כי שילוב תלמידים בגילאי היסודי בבתי ספר מעורבים מעורר מורכבויות שונות אשר קיימות באופן פחות בהרבה אם בכלל בבתי הספר העל-יסודיים. אלה מחייבות היערכות מקצועית, פדגוגית וארגונית מתאימה. בהקשר זה נצברו גם תובנות מיישום הפיילוט, אשר הצביעו, בין היתר, על קשיים הנוגעים להסעת תלמידים צעירים למוסדות המרוחקים ממקום מגוריהם, למעבר בין מסגרות החינוך והצהרונים, וכן להשלכות התקציביות והלוגיסטיות הנלוות לכך.

30. ביום 4.5.26 התקיים דיון נוסף בהליך דנן, ובהמשך לכך ביום 6.5.26 ניתנה החלטה על ידי בית המשפט הנכבד, כי המדינה תגיש כתב תשובה מטעמה.

עמדת המשיבים

31. כפי שקבע בית המשפט הנכבד בהחלטתו מיום 16.9.25 כי "המצב הנוכחי שבו מתקיימים בתי ספר נפרדים של מבקשי מקלט בדרום תל אביב אינו תקין, וכי יש למצוא פתרון מעשי לסוגיה זו".

בהתאם לנקודת מוצא זו, לעמדת המשיבים, התשתית העובדתית אשר עמדה ביסוד ההליך השתנתה באופן משמעותי, ועל כן מבחינה דיונית ספק רב אם יש מקום להכרעה בערעור במתכונת בו הוגש, על רקע השינוי המהותי בתשתית העובדתית כאמור (ראו הודעת העדכון מיום 3.2.26). אולם, לאור המצב הנוכחי (הגם שהיקפו פחות בצורה משמעותית) והחלטת בית המשפט הנכבד, יש למצוא פתרון מעשי לסוגיה. בהתאם, יש לפעול בהקדם לגיבוש ולקידומו של פתרון מעשי אשר יוביל להשתלבותם של תלמידי הקהילה הזרה במסגרות חינוך מעורבות גם בשלב בית הספר היסודי, על רקע הקשיים המתוארים בסיטואציה הנדונה, כמפורט בסעיף 10 לעיל.

32. מבלי לגרוע מהאמור, ובשים לב למורכבויות שעלו במסגרת הפיילוט, למאפייניה הייחודיים של האוכלוסייה הרלוונטית, לצרכים הפדגוגיים, החברתיים והקהילתיים הנלווים למהלך כאמור, וכן להשלכותיו על בתי הספר המעורבים, בפרט בדרום העיר, וכן בשל ההיבטים היישומיים - מדובר במהלך המחייב תכנון מקצועי, היערכות מוקדמת ויישום הדרגתי.

33. בנסיבות אלה, לעמדת המשיבים יש לפעול בהקדם לגיבוש של מתווה יישומי סדור אשר יגדיר אבני דרך קונקרטיות לקידום יעד השילוב ויקבע מסגרת זמנים ברורה ליישום, כאשר הסדר זה יחול גם על בתי הספר היסודיים. בהקשר זה, סבורים המשיבים, כי שנת הלימודים תשפ"ז, אשר במהלכה מרבית התלמידים המתחילים את לימודיהם בבתי הספר העל יסודיים אינם לומדים בהפרדה, צריכה להוות תקופת היערכות ותכנון לצורך גיבוש של המהלך האמור והטמעת התנאים הנדרשים ליישום, באופן שיאפשר את תחילתו של יישום מעשי ומשמעותי כבר בשנת הלימודים תשפ"ח גם ביחס לתלמידי בתי הספר היסודיים. בכל מקרה, לעמדת המשיבים, על העירייה לפעול לגבש מתווה שיוביל לכך שבשנת תשפ"ח יחול שינוי משמעותי במטרה שבעתיד לא תיפתחנה כיתות א נפרדות לילדי הקהילה הזרה.

34. מבלי לגרוע מאמור לעיל, על העירייה, שהיא הגורם המוסמך לקבוע את מדיניות הרישום בעיר ואת המתווה היישומי, מוטלת חובה לפעול לגיבוש וליישום פתרון מעשי אשר יוביל, בתוך פרק זמן מוגדר וקצר ככל הניתן, לביטול המצב הקיים והשתלבותם של התלמידים בני הקהילה הזרה במסגרות חינוך מעורבות ואשר יהיה בהלימה עם הוראות הדין.

יוסבר, כי ישנם מספר מתווים חלופיים אפשריים שעשויים להוביל לתוצאה הנדרשת האמורה, כאשר הדין אינו נותן העדפה למנגנון יישומי אחד על פני אחר, לשם השגת התוצאה הנדרשת. בחירת האמצעים, סדר הפעולות והמתווה הקונקרטי שבאמצעותו תקודם המטרה האמורה נתונים לשיקול דעתה המקצועי של הרשות המקומית. לפיכך, אין הכרח באימוץ חלופה מסוימת דווקא, והרשות המקומית רשאית לבחון ולאמץ פתרונות שונים או שילוב ביניהם, בהתאם לשיקול דעתה ובהלימה עם הוראות הדין. נדרש כי יגובש ויישם בהקדם האפשרי פתרון שיוביל להשתלבותם של תלמידי הקהילה הזרה במסגרות חינוך מעורבות.

35. לצורך בחינת המתווה המתאים לקידום יעד השילוב, יש מקום להביא בחשבון את הממצאים שעלו במסגרת המחקר המלווה שביצעה הראמ"ה לאורך הפיילוט, אשר בחן גם את הישגי השילוב בבתי הספר המעורבים בדרום העיר.

הגם שמספר בתי הספר והתלמידים שהשתתפו בתכנית ההתערבות היה מצומצם, באופן המגביל את היכולת להסיק מסקנות כלליות ולהשליך מן הממצאים על כלל האוכלוסייה, כפי שהוסבר בדו"ח עצמו.

יצוין, כי במסגרת תוצאות המחקר המלווה, נמצא, כי לניסיון מקצועי ולמחויבות מצד הצוותים החינוכיים תרומה משמעותית להצלחת תהליכי השילוב, כאשר צוותי חינוך מגויסים, בעלי ידע מתאים ונכונות להשקעה ממושכת, תרמו לחיזוק תחושת המוגנות והביטחון העצמי של הילדים; כמו כן נמצא כי התגייסות של הקהילה הבית-ספרית ויצירת חיבורים בין משפחות התלמידים בני הקהילה הזרה לבין משפחות התלמידים הישראלים, באופן המאפשר בניית קשרים חברתיים, תחושת שייכות וקליטה מיטבית, הן בעלות חשיבות רבה להצלחת השילוב.

36. לצד גורמי ההצלחה, זוהו במסגרת המחקר המלווה מספר גורמים אשר פגעו בהשגת יעדי השילוב באופן מיטבי. בתוך כך נמצא כי הצורך בהסעת התלמידים משתתפי הפיילוט לבתי ספר המרוחקים מביתם היווה קושי משמעותי, ובמקרים שונים אף יצר כר פורה לאירועי אלימות במהלך זמן הנסיעה לבתי הספר, וכן לקשיים חברתיים אשר פגעו בחוויית השילוב. כן חודד הצורך בהכשרות מקצועיות ויעודיות ובהיקפים משמעותיים ורציפים לצוותי החינוך העוסקים בעבודה עם ילדי הקהילה הזרה. בנוסף, נמצא כי תחלופה גבוהה בקרב אנשי הצוות והמנהלים מקשים על הצלחת שילוב ילדי הקהילה הזרה. כך למשל, מתוך עשרה מנהלי בתי ספר שפעלו במסגרת המודל בצפון העיר, רק שניים המשיכו בתפקידם לאורך התקופה שנבדקה.

37. עוד עלה מן המחקר המלווה כי המודל שפותח במסגרת הפיילוט מבוסס על שלושה עקרונות יסוד מרכזיים - מתן אפשרות בחירה, שמירה על תחושת חוסן, ושלומות הילדים, ההורים וצוותי החינוך.

בהתאם לממצאי המחקר המלווה, במקומות שבהם התאפשרה בחירה הן להורים שביקשו לשלב את ילדיהם במוסדות חינוך בצפון העיר והן לצוותים החינוכיים שביקשו לקלוט תלמידים אלה בבית ספרם, נצפתה תחושת חוסן בקרב התלמידים, ההורים ואנשי הצוות, לצד יצירת הוויה של שלומות ורווחה. באותם מוסדות חינוך ניתן היה להצביע גם על הישגים חיוביים יותר ביחס למטרות התכנית. ממצאים אלה מלמדים כי עצם קיומו של מנגנון בחירה מהווה רכיב משמעותי בהצלחת תהליכי השילוב.

38. עוד עלה מן המחקר המלווה כי במישור הלימודי קיימים פערים משמעותיים בידיעת השפה העברית בקרב תלמידים בני הקהילה הזרה. הן בקרב התלמידים שלמדו במסגרת הפיילוט, הן בקרב הלומדים בבתי הספר המופרדים, והן בבתי הספר המשלבים בדרום העיר, שם פועלים 18 בתי ספר, כאשר בעשרה מהם משולבים ילדי הקהילה הזרה בהיקפים העולים על 10% ועד לכ-34% מכלל התלמידים. פערים אלה מצריכים היערכות במישור הפדגוגי לצורך הצלחת השילוב.

צילום מצגת ממצאי מחקר ראמ"ה מחודש פברואר 2026, מצורף ומסומן מש/2.

מתווים חלופיים אפשריים לשילוב תלמידי הקהילה הזרה בבתי ספר מעורבים

39. מבלי לגרוע משיקול דעתו של הגורם המוסמך, ומן האפשרות כי העירייה תציע פתרונות אחרים שניתן יהיה לבחון את יישומם, גורמי המקצוע במשרד החינוך עמדו על מספר מנגנונים וכלים מוכרים בדין, אשר עשויים לשמש, כל אחד בפני עצמו או בשילובם יחדיו במידת האפשר, לקידום השגת יעד השילוב שעליו עמד בית המשפט הנכבד.

40. **בחירה מבוקרת של בתי ספר** – אחת החלופות העומדות לבחירת הרשות המקומית, היא קידום מודל של בחירה מבוקרת של בתי הספר על-ידי הורי התלמידים. בהתאם לחוזר מנכ"ל משרד החינוך שעניינו "נוהלי הוועדה לבתי ספר ייחודיים אזוריים ועל-אזוריים ואזורי בחירה מבוקרת, מסלולים ייחודיים וכיתות ייחודיות בחינוך העל-יסודי ואסדרת חדשנות חינוכית" (להלן: **החוזר**). מודל זה אף מתיישב באופן ישיר עם מסקנות הפיילוט בדבר חשיבותה של הבחירה. בהתאם לסעיף 2.5 לחוזר, מטרת המהלך היא להרחיב את אפשרויות הבחירה העומדות בפני תלמידים בין מגוון חלופות, לעודד הקמה של מרחב חינוכי שיתופי למוסדות החינוך הפועלים באזור ולתמוך בפיתוח ייחודיות ויוזמות חינוכיות. את המהלך יש לבצע תוך מתן הזדמנות שווה לבחירה על-ידי כל תלמידי הרשות המקומית, ותוך הקפדה על הכלל שלפיו התלמיד בוחר את בית הספר, ולא בית הספר את התלמיד.

חוזר המנכ"ל ניתן לצפייה בקישור-

https://apps.education.gov.il/Mankal/horaa.aspx?siduri=544#_Toc256000161

41. מטרת מודל הבחירה המבוקרת היא לאפשר לתלמידים ללמוד בבית הספר המתאים להם ביותר, תוך שיבוצם על בסיס קריטריונים מוסכמים ושקופים, מתוך התחשבות בבחירת ההורים, ובמקביל תוך שמירה על איזון בין בתי הספר ועל שוויון הזדמנויות לכלל התלמידים.

פיתוח מרחב חינוכי רשותי המבוסס על בחירה מבוקרת נעשה באמצעות שני רכיבים מרכזיים: הקמת מנהלת יישובית ופיתוח ייחודיות בית-ספרית. במסגרת המנהלת היישובית מגובשת תכנית חינוך מערכתית ואסטרטגית המותאמת לצורכי היישוב ותושביו, לצד גיבוש מנגנוני רישום וקליטת תלמידים המאפשרים בחירה מבוקרת. במקביל, פיתוח הייחודיות הבית-ספרית נועד ליצור מגוון מענים חינוכיים ותחומי התמחות שונים בין בתי הספר ברשות, באופן המאפשר להורים ולתלמידים בחירה ממשית בין חלופות חינוכיות שונות. בהתאם למודל זה, הרשות המקומית רשאית להחליט כי אזור ינוהל בבחירה מבוקרת. בכל אזור ישנם מספר בתי ספר, לכל ילד ישנו בית ספר עוגן, אליו הוא משויך מתוקף אזור הרישום שלו והוא יכול לבחור בבתי ספר נוספים בטווח של עד 2 ק"מ, באזור שניפתח והורחב, ככל שיש בהם מקום לקליטה (עד סף התקן 34/32 תלמידים בכיתה). מודל הבחירה עצמו נבנה ברשות עם בעלי העניין (מנהלים, נציגות הורים פיקוח וכו'). המודל מוצג לוועדת בתי הספר הייחודיים ומקבל אישור להפעלתו עם תנאים לוויסות התלמידים לשמירה על איזון בין בתי הספר.

42. **בתי ספר ייחודיים ועל-אזוריים** - אפשרות נוספת העומדת לרשות המקומית היא הגשת בקשה להכרה בבתי הספר ביאליק וגוונים, שהם שני בתי הספר אשר כיום לומדים בהם תלמידים בני הקהילה הזרה בנפרד, כבתי ספר ייחודיים על-אזוריים. בהתאם ל"נוהלי הוועדה לבתי ספר ייחודיים אזוריים ועל-אזוריים ואזורי בחירה מבוקרת, מסלולים ייחודיים וכיתות ייחודיות בחינוך העל-יסודי ואסדרת חדשנות חינוכית", רשאית רשות מקומית להגיש בקשה כאמור לוועדה לבתי ספר ייחודיים ועל-אזוריים, אשר תבחן את הבקשה בהתאם לקריטריונים מקצועיים, פדגוגיים וארגוניים שנקבעו לעניין זה.

בית ספר ייחודי על-אזורי הוא בית ספר אשר הרשות המקומית שבתחומה הוא פועל קבעה, באישור הוועדה, כי הוא רשאי לקלוט תלמידים גם מחוץ לאזור הרישום שבו הוא מצוי ואף לכלל הרשות. כמו כן, בית ספר ייחודי על-אזורי יכול לשרת שתי רשויות מקומיות או יותר, בכפוף לאישור הוועדה.

43. ככל שהרשות המקומית תבקש לקדם מהלך כאמור, יהיה עליה להציע מודל חינוכי ייחודי אשר יוצג לוועדה וייבחן על-ידי משרד החינוך. במסגרת זו ניתן להסתמך על מודלים ייחודיים המוכרים במערכת החינוך, ובהם מודלים אנתרופוסופיים, מונטסוריים, מדעיים, טכנולוגיים, אומנותיים ומודלים ייחודיים נוספים.

הכרה בבתי הספר כבתי ספר ייחודיים על-אזוריים עשויה לאפשר פתיחתם לרישום רחב יותר מכלל שטח הרשות המקומית, ולעודד רישום של תלמידים המתגוררים באזורים שונים, וליצור מסגרת חינוכית ייחודית אשר תהווה מוקד משיכה לתלמידים ולהורים ותאפשר בחירה רחבה יותר בין חלופות חינוכיות שונות.

חוזר המנכ"ל ניתן לצפייה בקישור-

<https://apps.education.gov.il/Mankal/horaa.aspx?siduri=544>

44. **הרחבת אזורי הרישום** - מתווה נוסף אפשרי הוא הרחבה של אזורי הרישום או קביעת אזורי רישום באופן גמיש יותר מן החלוקה הגיאוגרפית הרגילה בהתאם לתקנות הרישום. למעשה, במסגרת הפיילוט עצמו נעשה שימוש בכלי זה, כך שהתלמידים שהשתתפו בפיילוט היו יכולים לבחור בית ספר מתוך אזור רישום הכולל בתי ספר מרוחקים.

בהתאם לתקנות לימוד חובה וחינוך ממלכתי (רישום), התשי"ט-1959, רשאית רשות החינוך המקומית לקבוע הסדרים שונים ביחס לאזורי הרישום. כך, בהתאם לתקנה 7(ב)(7), "רשות חינוך מקומית רשאית לכלול שטחים שונים בתחום שיפוטה ולשייכם באזור פלוני אף אם אין רצף גיאוגרפי ביניהם". בנוסף, בהתאם לתקנה 7(ב)(8), "רשות חינוך מקומית רשאית לקבוע שבאזור פלוני יהיו יותר מבית ספר אחד; קבעה כך, רשאית היא להורות כי תלמיד שנרשם לבית ספר ממלכתי או לבית ספר ממלכתי-דתי פלוני ילמד בבית ספר אחר מאותה המגמה באותו אזור".

משמעותן של הוראות אלה היא כי הדין מעניק לרשות המקומית גמישות רחבה יחסית בעיצוב אזורי הרישום ובהתאמתם לצרכים חינוכיים, חברתיים וקהילתיים משתנים. לפיכך, ככל שהרשות המקומית תסבור כי מתווה זה הוא המתאים ביותר לצורך שינוי המצב בו תלמידי הקהילה הזרה לומדים בהפרדה, פתוחה בפניה האפשרות לבחון הרחבה של אזורי הרישום, שינוי גבולותיהם או יצירת הסדרי רישום ייעודיים אחרים, בכפוף להוראות הדין ולבחינת הגורמים המוסמכים.

45. **לסיכום**, כפי שצוין על ידי בית המשפט הנכבד, יש לפעול לגיבושו ולקידומו של פתרון מעשי אשר יוביל להשתלבותם של תלמידי הקהילה הזרה במסגרות חינוך מעורבות, בתוך פרק זמן מוגדר וקצר ככל הניתן. כפי שפורט לעיל, קיימות מספר חלופות שהרשות המקומית רשאית לפעול על פיהן, ובלבד שהחלופה שתיבחר תוביל לשינוי הנדרש ולביטול המצב הקיים. לעמדת המדינה, אין מקום להורות על מתווה ספציפי שייבחר אלא יש להותיר בידי הרשות המקומית המוסמכת את שיקול הדעת באשר למתווה שיאפשר את השגת התוצאה הנדרשת. זאת, מבלי לגרוע מהקשיים הנלווים ליישום האמור, המצריך כי המתווה האמור יישום באופן הדרגתי ומבוקר, בליווי גורמי המקצוע הרלוונטיים ברשות המקומית ובמשרד החינוך, וכן תוך התייחסות גם להיקף התלמידים בני הקהילה הזרה המשולבים בכל מוסד חינוכי ויכולתו של בית הספר לקלוט תלמידים (בהתאם למדד הטיפול של בית הספר).